Östergötlands läns författningssamling

Länsstyrelsen

ISSN 1401-3665

05FS 2026:14
Utkom från trycket
den 29 februari 2026

Länsstyrelsen i Östergötlands läns föreskrifter om bildande av Mörkviksbergens naturreservat i Åtvidabergs kommun;

Beslutade den 2025-05-05
Dnr 511-1156-25

Länsstyrelsen förklarar det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan för reservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Mörkviksbergen.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets tallskog, barrblandskog och lövrika barrskog, som delvis är av brandpräglad karaktär, och andra ingående naturmiljöer som bergbranter och sprickdalsterräng med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Gamla träd, grova träd och död ved är viktiga strukturer. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och i huvudsak utvecklas genom naturliga processer. Åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv, framkomlighet längs den passerande vägen samt eventuella brandefterliknande åtgärder, kan bli aktuella. Omvälvande störningar i form av bland annat insektsangrepp och brand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Utgivare
Rebecka Djerfsten, Länsstyrelsen

Tryckt av Länsstyrelsen,
Linköping

Reservatsföreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning i mark eller vatten;

2. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada eller ta bort levande eller döda träd och buskar;

3. ta bort eller upparbeta dött träd eller delar av träd eller vindfälle;

4. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn, väg eller ledning i luft, mark eller vatten. Undantag gäller för jakttorn som behövs för att bedriva säker jakt, efter kontakt med reservatsförvaltaren;

5. framföra motordrivet fordon utanför vägområdet, utöver undantag nedan.

6. anordna upplag, tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;

7. gräva upp växter eller ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området;

8. måla på träd, sten eller annan fast ytbildning.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;

2. genomförande av brandefterliknande skötselåtgärder inklusive veteranisering och skapande av död ved i begränsad omfattning;

3. genomförande av småskaliga riktade åtgärder för hotade arter i delar av området, såsom småskalig markstörning eller holkar;

4. bekämpning av invasiva eller för området främmande arter;

5. åtgärder för att skydda fornlämning eller prioriterad kulturlämning från skada som att ta ner träd som växer i eller hotar att falla över lämningen;

6. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet;

7. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder;

8. iordningställande, markering och underhåll av eventuella friluftsanläggningar som informationstavlor, rastplats samt eventuellt ytterligare anordning för friluftslivet.

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;

2. gräva upp kärlväxter, plocka mossor, lavar eller svampar med undantag av matsvamp;

3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, gräva, rista, hacka eller måla;

4. samla ryggradslösa djur, mossor, lavar eller vedsvampar med undantag för enstaka individer, som inte påverkar platsens bestånd av arten negativt, för artbestämning genom håvning eller plockning.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna startplats för tävlingar, tävlingar för mer än 50 personer eller bedriva lägerverksamhet;

6. utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av föreskrifter under B.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med stöd av terrängkörningsförordningen samt nyttjande av en basväg enligt bifogad karta 1a. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra ett hinder för att träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som väg, ev ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, får fällas och placeras inom naturreservatet. I normalfall sker först en avstämning med reservatsförvaltaren men akuta åtgärder angående träd som faller över väg, ev ledning osv får genomföras omgående. Planerade eller förebyggande åtgärder t ex fällning av träd som lutar över väg genomförs alltid i samplanering med reservatsförvaltaren.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar i nuvarande omfattning och enligt servitut och avtal så som:

- Underhåll och förbättring av den genomgående grusvägen (egen fastighet Mantorp S:1 del 4) så att lastbil med släp kan användas för virkestransporter. Mantorp S:1 har en bredd på 4,5 meter vilket innebär att dike och vägslänt till del ligger inom naturreservatet. För att underhålla eller förbättra vägen krävs grävning och eventuellt viss utfyllnad och fällning av träd inom reservatet. Fällda träd placeras inom naturreservatet. Åtgärder sker efter avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare för gemensam avvägning i syfte att så långt som möjligt begränsa påverkan på naturmiljön men uppnå nödvändig vägstandard.

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng. Delar av området utgör strandskyddsområde och strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken. Bryggor och byggnader uppförda efter 1975 kräver dispens från strandskyddsbestämmelser. Vattenuttag utgör en vattenverksamhet enligt 11 kap. 2 § MB och kan kräva tillstånd.

Enligt fridlysningsbestämmelserna är alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen. Enligt 7 kap 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan komma att krävas för verksamheter som inte är begränsade i föreskrifterna.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

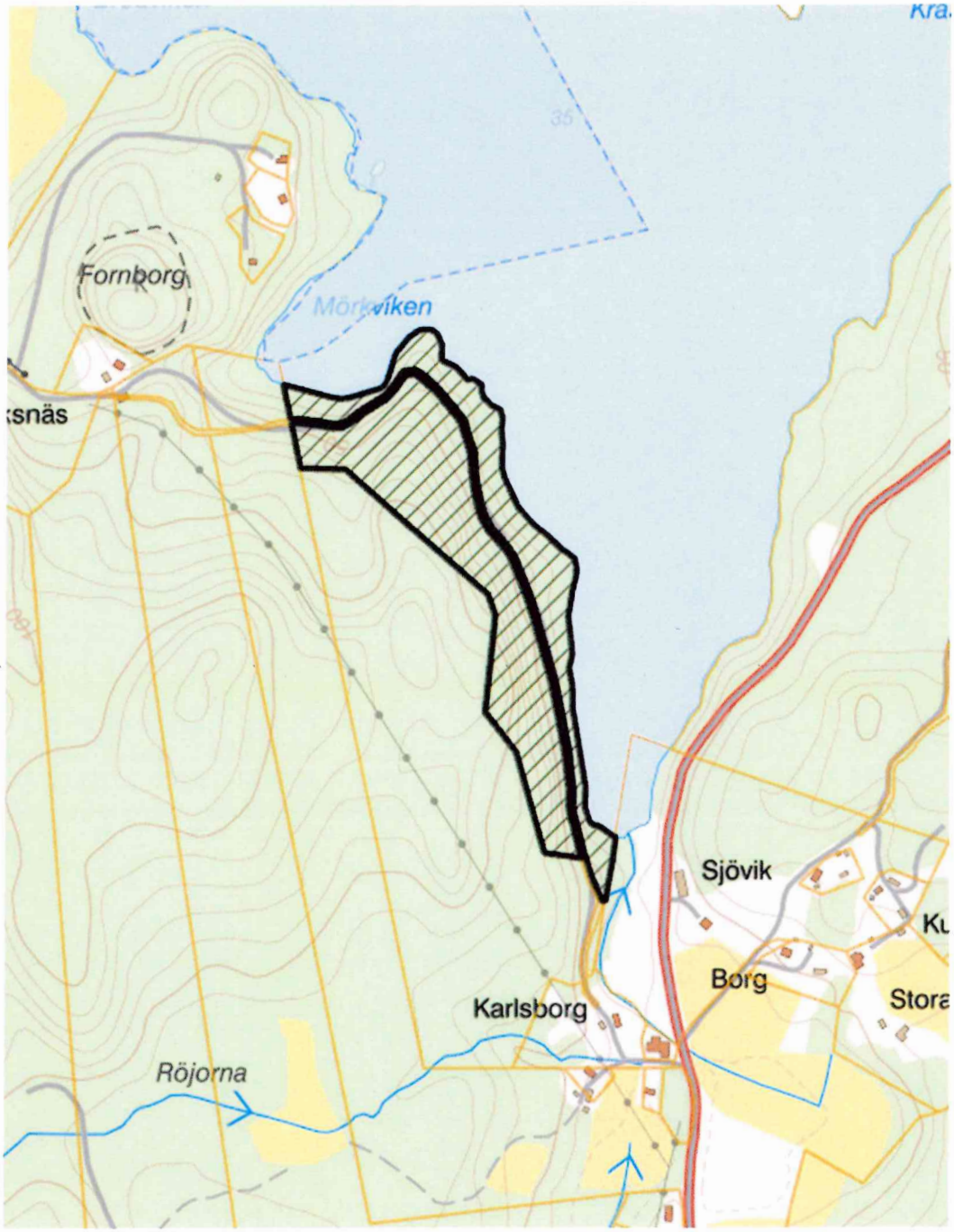
Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

Gunilla Svantorp

Jens Johannesson

*Skötselplanen är utesluten här. Den har diarienummer 511-1156-25 och finns på länsstyrelsen.

Bilaga 1, Beslutskarta

Beslutskarta tillhörande beslut om Mörkviksbergens naturreservat, NVR-id 2065522. Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje. © Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.